

Folytatódik az egyetemi bibliotéka digitalizálási akciója

A Szegedi Tudományegyetem repositórium-szolgáltatása

Folyamatosan bővítik az SZTE Klebelsberg Könyvtár elektronikus adatbázisát. A digitalizálási folyamatról Nagy Gyulával, a könyvtár Automatizálás Fejlesztési Osztályának munkatársával beszélgettünk.

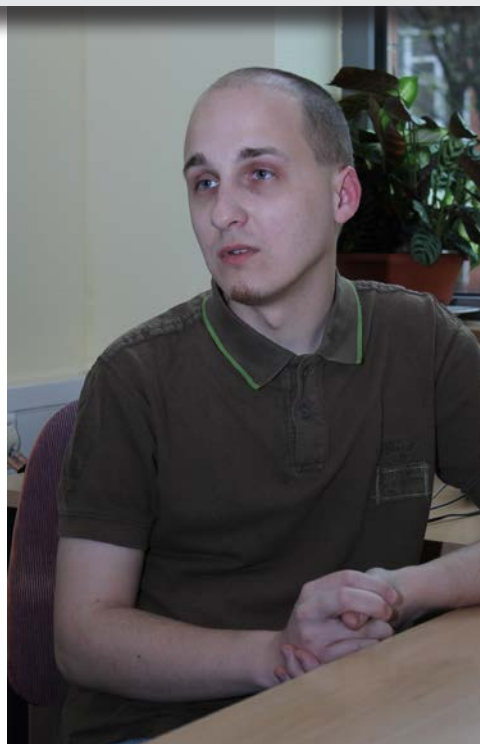
A digitalizálási akció

Az SZTE Klebelsberg Könyvtár nagy mennyiségű, projektszerű digitalizálási akciója 3 éve kezdődött, amikor a TÁMOP-4.2.1./B-09/1/KONV-2010-0005 pályázat keretében nagy teljesítményű lapbehúzó szkennert vásárolt az intézmény. A digitalizálási folyamat kezdetén a könyvtárban található jogi szakdolgozatokat, pontosan 13 430 diplomamunkát digitalizáltak, majd töltöttek fel a könyvtár honlapján (<http://contenta.bibl.u-szeged.hu/>) elérhető SZTE Diplomamunka dokumentumtárba. Ezután indult be az úgynevezett AdActa projekt, amiből a Contenta 3 új repositóriuma nőtte ki magát; az SZTE Egyetemi kiadványok, amely a Szegedi Tudományegyetemhez és jogelődjeihez köthető tudományos és szépirodalmi kiadványok adatbázisa, az SZTE Miscellanea, amely azon digitálisan elérhető periodikák, folyóiratok kincstára, melyek nem kötődnek az SZTE-hez, végül az UnivHistrória, amely az SZTE-hez és jogelődjeihez köthető egyetemtörténeti jelentőségű kiadványok, évkönyvek, hallgatói lapok adatbázisa. Itt érhető el az 1953-ban indult Szegedi Egyetem összes lapszáma is – magyarázta Nagy Gyula, a digitalizálási csoport munkatársa.

Hozzátette: a könyvtár célja egy kurrens, naprakész adatbázis szolgáltatása, ezért folyamatosan bővítik, gyarapítják az állományt az újonnan megjelent kiadványokkal, lapszámokkal. Ezzel a projektszerű digitalizálási munkával a bibliotéka digitalizálási csoportja foglalkozik, melynek munkatársai nemcsak a könyvtár többi osztályától, hanem azon egyetemi hallgatóktól is segítséget kapnak, akik operátorként dolgoznak a könyvtárban, vagy könyvtár szakos hallgatóként kötelező gyakorlatot teljesítenek.

A szerzői jog és a hozzáférhetőség

A digitalizálás legnagyobb nehézsége a szerzői jogi védelem, a szerzői és szomszédos jogokról szóló törvény, mely alapján a szerző halálától számított 70 évig védi a dokumentumokat a szerzői jog –

Nagy Gyula, az SZTE Klebelsberg Könyvtár digitalizálási csoportjának munkatársa.

Fotó: Varga Kristóf

jelentette ki a könyvtáros. Egyrészt ez okból, másrészt állományvédelmi okok miatt a digitális adattárban fellelhető legrégebbi dokumentumok a 19. század végéről származnak, az anyagok zöme azonban a 20. század első feléből való – tette hozzá. A hatályos törvények miatt a hozzáférés köre dokumentumtípusonként és repositóriumonként eltérő. A szakdolgozatok esetében plágium- és szerzői jogi okok miatt korlátozott a hozzáférés; a dokumentumok metaadatai – szerző, cím, tanszék, témavezető – bárholnan

elérhetőek, a szakdolgozatok szövegében szabadon lehet keresni, de az egyes diplomamunkákat tartalmazó PDF-eket csak a könyvtár általános folyóirat-olvasójában, az erre kijelölt számítógépeken lehet megtekinteni. A doktori repozitórium törvényi kötelezettségből adódóan szabadon hozzáférhető, ez a repozitórium éppen azért jött létre, hogy minél szélesebb körű nyilvánosságot biztosítson a PhD-dolgozatoknak. Az SZTE Egyetemi Kiadványok tár nagy része egyelőre SZTE-s IP-címről érhető el – a metaadatok itt is bárholnan kereshetőek –, de a könyvtár munkatársai folyamatosan dolgoznak azon, hogy a kiadó tanszékek, illetve a kiadványok feltételezett jogutódjai engedélyezzék e dokumentumok teljes szövegű, szabad hozzáférését. A Miscellanea és az UnivHistória repozitóriumoknál a legkönnyebb a felhasználó helyzete, ezek ugyanis bárholnan hozzáférhetőek. A szabad hozzáférhetőség mellett a repozitóriumok szakszerűen feltárlják a feltöltött dokumentumokat, összekapcsolják a bennük szereplő anyagokat és a meglévő adatbázisokat, valamint az olvasónak a metaadatok mellett lehetőség van a teljes szövegű keresésre is – fejtette ki a szakember.

Tudta-e?

A Contenta repozitóriumrendszerben 243 cím, 45 ezer cikk és körülbelül 450 ezer oldalnyi digitalizált anyag található. Magyarországon a legtöbb feldolgozott szakdolgozat, 26 524 diplomamunka olvasható digitális formában az SZTE Klebelsberg Könyvtár megfelelő repozitóriumában.

2014 júliusában lesz

hároméves a digitalizálást végző lapszkenner, mely ez idő alatt több mint 2 millió lapot digitalizált.

Gajzer Erzsébet

